22/04/2019

Τι συμβολίζει η ξηρανθείσα συκή

/ Γνώμες

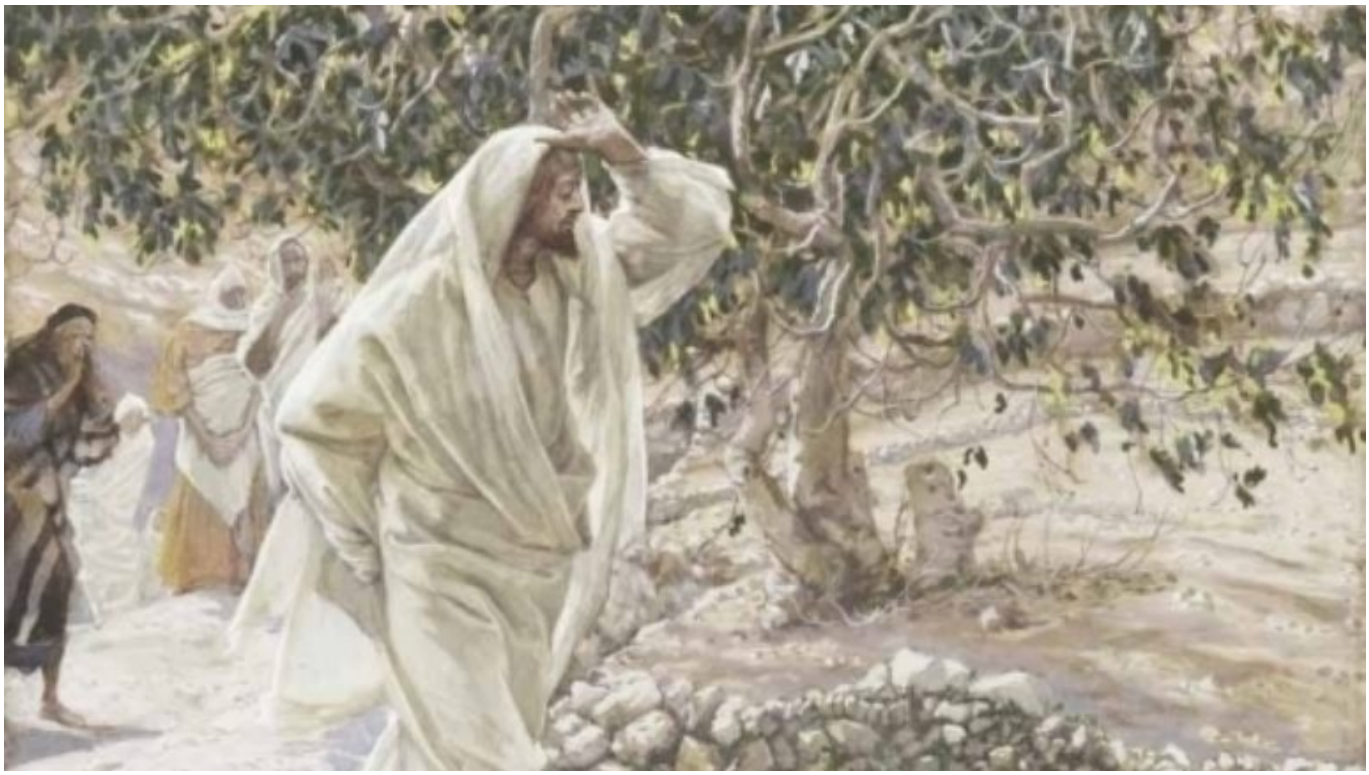

Του Μητροπολίτου Φλωρίνης † Αυγουστίνου Καντιώτου

“ΤΟ πρωί, ἀγαπητοί μου, μᾶς ἀξίωσε ὁ Κύριος νὰ ἑορτάσουμε τὴ μεγάλη ἑορτὴ τῶν Βαΐων, κι ἀπόψε ἀρχίζει ἡ ἁγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάδα. Ἡ ἀνθρώπινη καρδιὰ συγκινεῖται.

Στὸν ὄρθρο τῆς Μεγάλης Δευτέρας, ἡ Ἐκκλησία μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν ξηρανθεῖσα συκιὰ ποὺ ἀναφέρει τὸ εὐαγγέλιο (βλ. Ματθ. 21,18-22).

Ὁ Χριστὸς σὰν σήμερα ἔμεινε ὅλη τὴν ἡμέρα στὰ Ἱεροσόλυμα. Μόλις ὅμως βράδιασε ἔφυγε. Ὑπῆρχε κίνδυνος. Στὴν πόλι ὑπῆρχαν κακοποιοὶ μὲ ψυχὴ μοχθηρή. Γι᾽ αὐτὸ προτιμᾷ τὴν ἔρημο. Καλύτερα μὲ τὰ ἄγρια ζῷα παρὰ μὲ ἀνθρώπους κακούς.

Ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς μαθητὰς βγῆκε στὴν ὕπαιθρο. Ἐκεῖ διανυκτέρευσε καὶ προσευχόταν. Ὅταν ξημέρωσε πῆρε πάλι τὸ δρόμο πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἂν καὶ γνώριζε ὅτι ἐκεῖ θὰ ὑποστῇ πάθη καὶ θὰ σταυρωθῇ, ἦταν ἀποφασισμένος νὰ

θυσιασθῇ καὶ νὰ χύσῃ τὸ αἷμα του «ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας» (θ. Λειτ. Μ. Βασ., καθαγ.). Καθὼς ἐπέστρεφε στὴν πόλι, στὸ δρόμο «ἐπείνασε» (Ματθ. 21,18). Μὴ μᾶς φαίνεται παράξενο αὐτό. Ἦταν τέλειος Θεός, ἀλλ᾽ ἦταν καὶ τέλειος ἄνθρωπος. Ἔτσι καὶ πεινοῦσε, καὶ διψοῦσε, καὶ κουραζόταν καὶ εἶχε ἀνάγκη ὕπνου, ὅπως ἐμεῖς. Αὐτὰ λέγονται ἀδιάβλητα πάθη.

Αὐτὸς λοιπὸν ποὺ τρέφει ὅλο τὸν κόσμο τώρα πεινάει. Κ᾽ ἐκεῖ ποὺ βαδίζει βλέπει μιὰ συκιά. Πλησιάζει, ἁπλώνει τὰ ἄχραντα χέρια του καὶ ψάχνει στὰ φυλλώματα νὰ βρῇ σῦκο. Μὰ δὲ βρῆκε. Καὶ τότε ἀπὸ τὰ χείλη του βγῆκε μιὰ κατάρα. Εἶπε στὸ δέντρο· «Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα»· νὰ μὴ γίνῃ καρπὸς ἀπὸ σένα ποτέ πλέον. Καὶ «ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ», ἀμέσως ἡ συκιὰ ξεράθηκε (Ματθ. 21,19-20)· τὰ φύλλα κιτρίνισαν, ὁ χυμός στέγνωσε, κλαδιὰ καὶ κορμὸς ἦταν πλέον μόνο γιὰ τὴ φωτιά.

Θὰ ρωτήσῃ κανείς· Γιατί ὁ Χριστὸς νὰ κάνῃ κακὸ στὸ δένδρο; ἔφταιγε αὐτό;... Ἀπαντοῦμε.

Ὁ Χριστὸς σὲ ὅλη τὴν ἐπίγεια ζωή του δὲν ἔκανε κακό. Κάποτε οἱ συγχωριανοί του ἅρπαξαν λιθάρια νὰ τὸν λιθοβολήσουν, ἄλλοτε οἱ Γαδαρηνοὶ τὸν ἔδιωξαν, ἄλλοι τὸν συκοφαντοῦσαν· κανένα δὲν τιμώρησε, ἂν καὶ μποροῦσε. Καὶ πάνω στὸ σταυρὸ ἀκόμη προσευχήθηκε ὑπὲρ τῶν σταυρωτῶν του. Ἀλλ᾽ ἐνῷ δὲν τιμώρησε ἄνθρωπο, ἔδωσε ὅμως δύο δείγματα τῆς τιμωρητικῆς του δικαιοσύνης – γιατὶ ὁ Χριστὸς δὲν εἶνε μόνο ἀγάπη, εἶνε καὶ δικαιοσύνη «καὶ δικαιοσύνας ἠγάπησεν» (Ψαλμ. 10,7· 44,8), καὶ μᾶς προτρέπει «Δικαιοσύνην μάθετε, οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἡσ. 26,9). Συνεπῶς βραβεύει τὸ καλὸ καὶ τιμωρεῖ τὸ κακό. Δεῖγμα λοιπὸν τῆς τιμωρητικῆς δυνάμεώς του εἶνε δύο παραδείγματα στὴ Γραφή. Τὸ ἕνα εἶνε ὅτι ἐπέτρεψε νὰ μποῦν τὰ δαιμόνια σ᾽ ἕνα κοπάδι χοίρων ποὺ ἔτρεφαν οἱ Γαδαρηνοί, οἱ χοῖροι ὥρμησαν στὸ γκρεμὸ καὶ πνίγηκαν (βλ. Ματθ. 8,28-32). Ἦταν τιμωρία τῆς πλεονεξίας καί φιλαργυρίας τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων. Τὸ ἄλλο εἶνε αὐτὸ ποὺ ἀκοῦμε σήμερα στὸ εὐαγγέλιο, ὅτι ξήρανε ἕνα δέντρο, γιὰ νὰ δώσῃ ἕνα δίδαγμα. Ποιό δίδαγμα; Παρακαλῶ προσέξτε.

Δὲν τὸ λέω ἐγώ, τὸ λέει ὁ Πλάτων· ὁ ἄνθρωπος εἶνε δέντρο, μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι τὸ δέντρο δὲν αἰσθάνεται, ἐνῷ αὐτὸς αἰσθάνεται, ἔχει λογική. Ὅπως τὸ δέντρο ἔχει ῥίζα, κι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ῥίζα. Ἡ ῥίζα τοῦ δέντρου εἶνε κάτω στὴ γῆ, ἡ ῥίζα τοῦ ἀνθρώπου εἶνε πάνω στὸν οὐρανό· ὁ ἄνθρωπος συνδέεται μὲ τὸ Θεὸ καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀντλεῖ πνοή· ἂν κοπῇ αὐτὴ ἡ ῥίζα, ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἕνα κτῆνος πλέον. Ἄλλες ὁμοιότητες· τὸ δέντρο ἔχει φύλλα, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔχει φύλλα· τὰ «φύλλα» τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὰ καλά του λόγια. Τὸ δέντρο ἔχει ἄνθη, ἄνθρωπος ἔχει ἄνθη· τὰ «ἄνθη» του εἶνε τὰ εὐγενῆ συναισθήματα καὶ οἱ ὡραῖες ἐφέσεις. Τὸ δέντρο ἔχει καρπούς, καὶ γι᾽ αὐτοὺς κυρίως ὑπάρχει· καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔχει καρπούς· οἱ

«καρποὶ» τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὰ καλά του ἔργα.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ βλέπουμε, ὅτι ἡ ξηρανθεῖσα συκῆ εἶνε σύμβολο κάποιων ἀνθρώπων. Ποιῶν;

-Συμβολίζει πρῶτον καὶ κυρίως τὴν ἰουδαϊκὴ συναγωγή. Τί ἔκαναν οἱ ἰουδαῖοι καὶ ἰδίως οἱ ἡγέται τους οἱ φαρισαῖοι; Εἶχαν ναό, ἔκαναν καθημερινῶς θυσίες, νηστεῖες μεγάλες, προσευχὲς μακρές, ἐλεημοσύνες ἐπιδεικτικές. Ὅλα τὰ εἶχαν, ἀλλὰ τὸ Θεὸ δὲν τὸν εἶχαν. Ἀπόδειξις ὅτι, ὅταν ἦλθε ὁ Χριστός, Τὸν σταύρωσαν.

Ἦταν λοιπὸν ὑποκριταί. Καὶ ἡ συκιὰ εἶνε σύμβολο τῶν ὑποκριτῶν ἰουδαίων, ποὺ ἐμφάνιζαν ἕνα ἐξωτερικὸ μεγαλεῖο, ἀλλὰ μέσα τους δὲν εἶχαν τίποτε. Ἔμοιαζαν, κατὰ μία ἄλλη εἰκόνα ποὺ εἶπε ὁ Χριστός, μὲ τάφους, ποὺ ἀπ᾽ ἔξω εἶνε ὡραῖοι, ἀλλὰ μέσα εἶνε πλήρεις «ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας» (Ματθ. 23,27). Ἡ ξηρανθεῖσα συκῆ λοιπὸν εἶνε σύμβολο ὅλου τοῦ ἰουδαϊσμοῦ, τὸν ὁποῖο ἀποδοκίμασε ὁ Θεός.

Κι αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ Χριστός, «Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα» (ἔ.ἀ. 12,19), εἶνε καὶ προφητεία. Μέχρι σήμερα βλέπουμε ὅτι τὸ δέντρο τοῦ Ἰσραὴλ εἶνε ἄκαρπο, ἀρνητικὸς εἶνε ὁ ρόλος του στὸν κόσμο· τίποτε θετικὸ δὲν ἔχει παρουσιάσει καὶ δὲν ἐλκύει τὴ συμπάθεια. Μ᾽ αὐτὰ δὲν κατηγοροῦμε τὸ λαὸ αὐτό· ξέρουμε ὅτι μιὰ μέρα οἱ Ἰσραηλῖτες θὰ μετανοήσουν καὶ θὰ πιστέψουν κι αὐτοὶ στὸ Χριστό (βλ. Ῥωμ. 11,26). Μέχρι τώρα πάντως εἶνε δένδρο ξηραμμένο· μόνο καρποὺς πικροὺς παράγει στὸν κόσμο.

-Ἀλλ᾽ ὅπως ὁ Θεὸς φύτευσε στὴν παλαιὰ διαθήκη τὸν Ἰσραὴλ γιὰ νὰ εἶνε καρποφόρο δέντρο, παράγων πολιτισμοῦ καὶ ἐξημερώσεως τῆς ἀνθρωπότητος καὶ πρωτοπόρο στὴ θεογνωσία, ἔτσι στὴν καινὴ διαθήκη ἐξέλεξε τὸ δικό μας ἔθνος. Ὅταν Ἕλληνες ζήτησαν νὰ δοῦν τὸ Χριστό, ἐκεῖνος εἶπε· «Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου» (Ἰω. 12,23). Ἔτσι τὸ ἔθνος μας ἔγινε χριστιανικό. Σήμερα ὅμως εἴμαστε χριστιανικὸ ἔθνος; Τυπικῶς εἴμαστε· στὴν οὐσία δὲν εἴμαστε, ἀφοῦ ἀπομακρυνθήκαμε ἀπὸ τὴν ὁδὸ τοῦ Κυρίου· δὲν ἔχουμε νὰ δείξουμε ἔργα φωτεινά, ἅγια, καρποὺς καλούς. Ἑπομένως ἡ ἄκαρπη συκιὰ συμβολίζει τὴν ἀκαρπία καὶ τοῦ δικοῦ μας ἔθνους.

-Τέλος συμβολίζει καὶ κάθε ψευδοχριστιανό, ποὺ ἔχει μὲν φύλλα καὶ ἀνθούς, ἀλλὰ δὲν ἔχει καρπούς. Τέτοιοι εἶνε οἱ χριστιανοὶ τοῦ αἰῶνος μας, οἱ χριστιανοὶ τῆς ταυτότητος, τῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων. Μπορεῖ νὰ ἐμφανίζωνται κάπου – κάπου στὴν ἐκκλησία, νὰ προσκυνοῦν εἰκόνες, ν᾽ ἀνάβουν κανένα κερί, νὰ νηστεύουν λίγο, νὰ ἐκτελοῦν μερικὰ τυπικὰ καθήκοντα· ἀλλ᾽ αὐτὰ εἶνε φύλλα. Καλὰ εἶνε κι αὐτά, ποιός τὰ καταδικάζει; εἶνε ὅμως ἁπλῶς φύλλα. Καὶ τὰ φύλλα ὑπάρχουν γιὰ

τὸν καρπό.

Ἀναγκαῖα λοιπὸν κι αὐτά, μὰ δὲν ἀρκοῦν. Ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ δώσῃ καὶ καρπούς. Καὶ καρποὶ εἶνε τὰ ἔργα, οἱ πράξεις, οἱ θυσίες, ἡ αὐταπάρνησις, ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν, ὁ ἀγώνας γιὰ ἀγάπη, δικαιοσύνη, ἁγιότητα.

Θὰ ὠφεληθοῦμε σήμερα, ἀγαπητοί μου, ἐὰν καθένας μας τὸ βράδυ στὸ σπίτι, προτοῦ πέσῃ νὰ κοιμηθῇ, ἀναρωτηθῇ· Εἶμαι δέντρο φυτεμένο ἐδῶ 20, 30, 70, 80 χρόνια, ὅσα δώσῃ ὁ Θεός· τί ἔχω ἀποδώσει;…

Τοὺς καρποὺς τῶν δέντρων τοὺς γνωρίζουμε· οἱ καρποὶ ποὺ περιμένει ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸν Χριστιανὸ ποιοί εἶνε; Σᾶς παρακαλῶ ἀνοῖξτε τὴν Καινὴ Διαθήκη σας στὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή, κεφάλαιο 5ο, στίχο 22· ἐκεῖ θὰ δῆτε, ὅτι οἱ καρποὶ τοῦ δέντρου ποὺ λέγεται βαπτισμένος Χριστιανὸς εἶνε ἐννέα. Πρῶτος εἶνε ἡ ἀγάπη, ἡ κάθετος (πρὸς τὸν Θεό) καὶ ἡ ὁριζοντία (πρὸς τὸν πλησίον)· ἐὰν δὲν ἔχω ἀγάπη, εἶμαι «κύμβαλον ἀλαλάζον» (Α΄ Κορ. 13,1). Τοὺς ἄλλους καρποὺς δὲν σᾶς τοὺς λέω· κεντῶ τὴν περιέργειά σας νὰ τοὺς βρῆτε ἐσεῖς…

Εἴμαστε σὰν δέντρο «πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων» (Ψαλμ. 1,3). Καὶ μᾶς ποτίζει ὁ Θεὸς ὄχι μὲ νερὸ ἀλλὰ μὲ τὸ ἴδιο του τὸ αἷμα! «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες…», εἶπε (Ματθ. 26,27). Γι᾽ αὐτὸ ἔχει ἀπαιτήσεις. «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων», λέει, «ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (ἔ.ἀ.μ5,16). Γιὰ ὅποιον θὰ μείνῃ ἄκαρπη συκιά, ὅπως ὁ Ἰούδας κι ὅπως ἡ ἰουδαϊκὴ συναγωγή, ἰσχύει –ἀλλοίμονο– ἡ κατάρα τοῦ Χριστοῦ «Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα» (ἔ.ἀ. 21,19) καὶ τὰ ἀπειλητικὰ λόγια τοῦ Προδρόμου πρὸς ὅλους, λαϊκοὺς καὶ κληρικούς, ἄρχοντες καὶ ἀρχομένους· «Ἤδη ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται» (ἔ.ἀ. 7,19), ξερριζώνεται καὶ ῥίχνεται στὴ φωτιά· σὲ φωτιὰ ὄχι ὑλικὴ ἀλλὰ «εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ» (ἔ.ἀ. 25,41).

Εἴθε ν᾽ ἀξιωθοῦμε νὰ εἴμαστε δέντρα καρποφόρα πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ᾽Ιησοῦ Χριστοῦ· ὅν, παῖδες Ἑλλήνων, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.